

Mergežerio šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

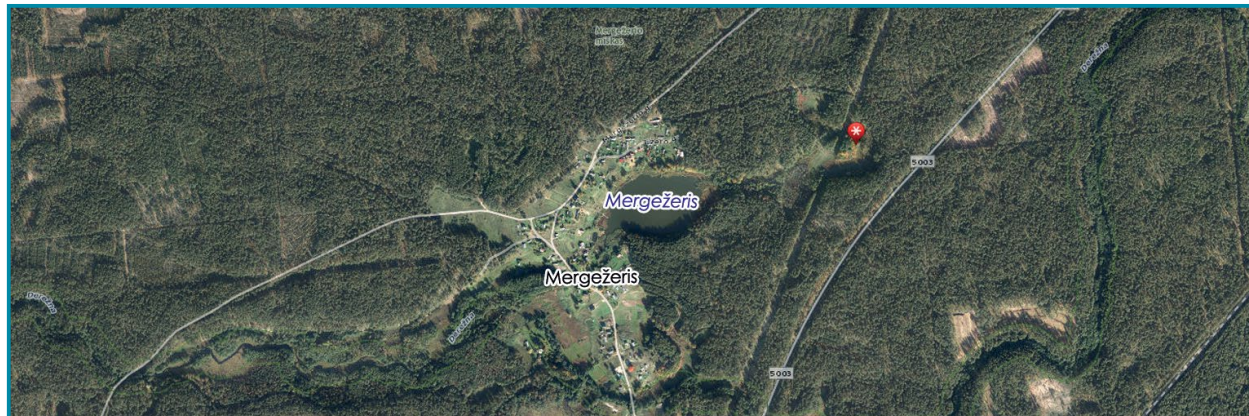
Nėra

Koordinatės

LKS: 534621; 6007319

Adresas

Varėnos r. sav., Varėnos sen., apie 1 km į šiaurės vakarus nuo Mergežerio k. Šaltinis dabar išlikęs tik į rytus nuo Mergežerio ežero atsiskojančios pelkutės su upeliūkščiu gale, nedidelės apvalios kalvelės šlaitelyje. Ankščiau daug pajėgesnė versmė čia tryško kitame priešingame link Varėnos–Marcinkonių plento priartėjusiam šios pelkutės krante. Bebrams upeliūkštį ir pelkėtą daubą užtvėrus ir apraizgius užtvankomis, senasis šaltinis buvo užtvindytas. Dabar net būdamas po vandeniu jis gausiai girdo patvenktus prūdelius ir upeliūkštį. Išlikęs kitas dabar neapsemtas šaltinėlis yra aukštesniame šlaitelyje, netoli beveik 550 m į rytus nuo ežero ir apie 50 m į ŠV nuo „senosios versmės“ arba 200 m į ŠV nuo plento

Aplinka

Mergežerio šaltinis yra Varėnos terasuotame fluvio-glacialiniame (fIIbl) klonyje. Čia tarp aukščiau (iki 120–125 m NN) iškilusių kalvotų ir kauburiuotų smėlio pakilimų iš PV į ŠR, nuo Derežnos slėnio per Mergežerio apyežerį ir toliau link Ilgio, Žiežulinio ežerokšnių ir Derežnyčios aukštupio kairiakrančių intakų nuvinguriuoja siauras dubaklonis (rina), kurio dugnas įkritis iki 100–109 m NN. Daug kur tarp jo smėlėtų (fIIbl) ir apie 10 m aukščio stačių šlaitų drėksta pailgi papelkėjimai (bIV) bei mažos tarpumiškio laukymės. Į šį siaurą dubaklonį krypsta gruntinio vandens srautai iš jį supančių smėlynų ir nepastebimai nusidrenuoja į Derežnos ir Derežnyčios upeles. Vietomis jo dugne ir šlaituose išsivysto šaltiniavimas. Taip ir Mergežerio šaltinis liejasi pačiame pelkutės ŠR pakraštyje, iš stačios kalvelės šlaitelio. Vanduo keliomis išgraužomis srovėna kiek aukščiau papelkėjimo ir susiliejęs išplova nuteka bei pradingsta nendrėmis užžėlusiam viksvyne.

Dabartinė būklė, kaptazas

Šaltinio aplinka tvarkinga, natūrali miškinga vietovė. Nekaptuota versmė pasirodo iš dviejų ištakos židinių kalvelės papėdėje, prie bebrų užtvindytos pelkutės. Šaltinis dažniau nelankomas. Nėra nuorodų. Vanduo iš šaltinio ir patvenktos pelkutės upeliūkščiu nuteka vakarų kryptimi per Mergežerio ežeriuką (108,7 m NN) į Derežną. Šaltinio ištaka stačiame šlaitelyje, kiek aukščiau pelkutės dugno, apie 110–111 m NN aukštyje. Kartu su bebrų „išmoningai“ patvenkta šaltiniuota pelke įdomus pažintiniu požiūriu.

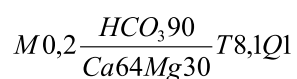
Vandens fizikinės savybės

Vanduo skaidrus, bekvapis, nėra geležies nuosėdų. Dujų išsiskyrimo reiškinių nepastebėta. Išmatavus mobiliu matuokliu (2014-04-15) vanduo buvo 8,1 °C temperatūros, silpnai šarminis (pH = 7,79). Savitasis elektros laidis (SEL = 233 μS/cm), vandens oksidacinis ir redukcinis potencialas (Eh = -20 mV), mažai deguonies (O₂ = 4,79 mg/l).

Vandens cheminės savybės

Vanduo gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų (202 mg/l). Šaltinio vanduo minkštas. Bendrasis vandens kietumas tik 2,43 mg-ekv/l. Vandenyje ne daug natrio (2,13 mg/l) ir chloridų (7,22 mg/l). Nitritų ir amonio jame neaptikta, nitratų koncentracija artima foninei reikšmei (1,25 mg/l).

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	221		
Sausoji liekana 180 °C	142		
Bendrasis kietumas		2,63	
Karbonatinis kietumas		2,60	
Nekarbonatinis kietumas		0,03	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	6,29	0,18	6,21
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	5,07	0,11	3,79
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	158,65	2,60	89,66
Nitritai, NO ₂ ⁻	< 0,02	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	0,60	0,01	0,34
Kationai:			
Natris, Na ⁺	4,03	0,17	6,05
Kalis, K ⁺	0,23	0,01	0,36
Kalcis, Ca ²⁺	35,79	1,79	63,70
Magnis, Mg ²⁺	10,24	0,84	29,89
Amoniakas, NH ₄ ⁺	< 0,03	0,00	0,00
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,77		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	245		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Nėra.

Tipas

Mišrus krintantis (kylantis?) šaltinis dubaklonio dugne

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Vizualiai mažo ar vidutinio vandeningumo, debitas apie 1 l/s arba apie 60–80 m³/d

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas,
Z. Zanevskij, 2014